

Corpus Juris Canonici

Gregor <XIII., Papst>

M. DC. LXI. Coloniae Munatianae, 1661

II. De consanguinitate & affinitate.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-62953](#)

quam rarissime sunt; longeque major sit probationis ratio in matrimonio per verba de praesenti contracto, quam in sponsalib. de futuro.

CAP. IL

Ad Romanum speciat Pontificem sua solitudine diligenter provideret, ut factorum Consiliorum decreta ira sua declarationis admiculo diludicentur: quod nulla despiciatur dubitandi occasio ceterum relinquitur.

Sane ad aures nostras pervenit, multos esse, qui dubitent, in decreto ecclaeumni Concilii Trident. sessione vigesima quarta de reformatione matrimonii cap. 3. deo caverunt impedimenta publicae honestatis, ubi sponsalia et valida non fuerint propositi tolli; ubi vero valida fuerint, non excedere primum gradum, cum in ultioribus gradibus non possit huiusmodi prohibito servari, di sponsalibus per verba (ut agunt) de futuro tantum conceptis intelligatur, vel etiam matrimonio per verba de praesenti contracta, non tamen consummata, qua interdum sponsalia appellantur, comprehendat, ita ut etiam eae causa impedimentum inde proveniens sublatum fuerit.

Nos itaque ut omnis difficultas, dubitatioque tollatur, artentes, quod sponsaliorum appellatio, quidcum Concilium uitat, non nisi improprie matrimonium verbis de praesenti conceptis contractum concunetur, quodque agitur de correctione iuris veteris; quo causa secundum proprietatem verborum duntaxat procedendum est, praeferim cum longe maiorem rationem prohibitionis in matrimonio per verba de praesenti contracto, quam in sponsalibus de futuro vigeat a nemine dubitetur: idcirco motu proprio auctoritate Apostolica tenore praetitulam declaramus & diffinimus, decreto Concilii huiusmodi omnino intelligendum esse, & procedere in sponsalibus de futuro duntaxat, non autem in matrimonio sic (ut prefertur) contrafacto, sed in eo du rare adhuc impedimentum in omnibus illis casibus, & gradibus, quibus de jure veteri ante predictum decreto Concilii introductum era.

Clemens VII.

Quis intra gradus prohibiti fuerit matrimonium contrahere presumperit, sive dispensationis consequenda carere debet.

CAP. III.

Qvia plerunque in futurorum eventibus imbecillitas humani iudicia adeo fallitur, ut quod utile non formalum conjectura, sed etiam attenta & provida consideratio politice patet, id propositus inutile, & animarum salutem maxime damnoem reparetur, propterea nonnunquam expedit, ut gratus, quozolam consulto, & rationalibz de causa concedi videbantur, multo contulit in posterum denegentur, id quod necessitas praesentis provinientis evidenter ostendit. Sanè postquam fœl. recor. Clemens & Papa V. prædeceſſor noſſer in Concilio Viennensi eos, qui divino timore postposito, in gradibus consanguinitatis & affinitatis contra canonicas sanctiones matrimonio scienter in futurum periculum animarum contrahere presumebant, excommunicationis sententia ipso facto creverat subiacere, præcipiendo Ecclesiarum prelatis, ut tales tam dicti excommunicatos publice nunciantur, seu nunciari facerent, donec separarentur ab invicem, & beneficium abolitionis obtinerent. Sedes Apostolica & Romani Pontificis prædeceſſores noſſri, confidantes gravia oris posse scandalum, si matrimonio huiusmodi scienter contracta & carnali copula consummata per divortium dirimerentur, ad obviandum huiusmodi scandalis

Se ne mulieres perpetuo diffamare tentauerunt, abdantur ad dispensandum cum illico a prout voluntate modi prohibitis, matrimonio ipsius factum contrahent. Proper quod multi volentes in prout voluntate probitis matrimonio contrahere, ac sperantes remi solutionem ac dispensationem a latere, prout voluntate obtinente posse, illa passim contrahere, & cum ea causa sub ea spe consummari preluperant. Quodcum corruptela, cum tandem proper inventorem hominem & nimiam dicta fedis in ablorente a conspicio faciliatatem audeo creverit, ut capentes a prout voluntate prohibitis huiusmodi contrahere, nullo posse obligeare, & unde scandalis remedii penitus inde scandalorum materia & occasio non videtur. Non quoniam inter eos agnum Domini ita colet, ut nonne eo crescat, abusione vero quantum volunt, nimil moribus via & adiutori omnes præclarerat, hisdem fraudibus & dolis, per quos mundus dispensatione a prædictum animarum a nobis extorquent, accedunt a misericordia Apostolica, sive pte venia, ut expecterunt magistris doceat, peccandis vias prout voluntate obviant, obviare volentes, habita super hanc causam nosfri maesta deliberatione, de prout voluntate filio, omnibus denuntiandum fu intensionem datus, quod in posterum cum illis, quin gradibus imbutis matrimonio scientes contrahant, manu huiusmodi consummaverint, non intendimus dispicere, sed (scandalis quod oris posse formidatum, minime auctor) omnino separati mandabimus, & voluntate duntaxat petentibus misericorditer concelebemus, non quod dignus non sit, qui canonum conditoris commendat, cum anima sua detinendo inquit fuit. A. Calend. Septemb. 1524.

TITVLVS II.

DE CONSANGVINITATE ET
affinitate.

Plus Quartus.

Gradus consanguinitatis, quatenus remittuntur & propinquum sunt respondende in diversis facturam.

CAP. L

Sicut omnissimum in Christo patres & dominum Propter providentiam Papae V. ad cuius nomis peruenit quod multi viri, mulieresque inveniuntur consanguinitatis seu affinitatis gradibus ex communione coentes, alipre surgescenti conjuncti, matrimoniis rebus copulari cupientes, dispensationem super remittunt gradum à sanctitate sua. & Rom. Pontificis propter existente, vel sed. Apostol. solent impetrare, & obsequio quod dispensari aliquam gradus proportionem quod forsitan expressis Pontificum iuris fecerit à dispensatione avteret, vel certè resardaret, cognoscere negantur literas postmodum in super gradu propriae destinatarias, iuxta confirmationes fcl. rec. Greg. XI. & Clem. VI. Rom. Pont. sanctitatis suis prædeceſſorum dispensationes respectivè editas, incio dispensatione existente. Circum peculis deinceps in huiusmodi dispensationibus concedendis procedere, ac propterea cum post obsecrata, & quicquid dispensationis concedenda veritatis liter obesse posset, nevidelicet aliquid ab ipso dispensante rerum ignaro contraria mente suam in amorem contrahendum periculum emerget, claram voluntatem que de singulis obsecratis plene certiori volent. Quod in quibusunque dispensationibus quas vel matrimonio, & scienter velignorante contracto vel contrahente, in quibusvis prohibiti consanguinitatis & affinitatis, in mixtis gradibus, ab eadem sanctitate sua, vel quoniam huiusmanno Pontifice successore suo pro tempore caluerit, les

a. Philip. Frane, c. ex sponsalib. de sponsal. in 6. b. Clem. V. in Concilio Vienn. ut habetur in Cle. tit. c. 1. de consan. & affinit. decreta tuta, quo scienter contractens matrimonium in gradu consanguinitatis vel affinitatis prohibito, vel cum mensuali, excommunicatur ipsi sive, & publicari debet & vutari: de hac re vide Concil. Trident. fcl. 2. de reform. cap. 5. & Beat. Antonini. tract. de excommunic. cap. 34. Covarr. lib. 4. part. 2. c. 3. §. 2. num. 6.

dicta fede impetrari, vel alias eriam motu proprio contigerit, commissionibusq[ue] defuper etiam ordinariis locorum faciendis, ac iteris quibusvis inde conficiendis, non solum de remotori, sed etiam de proximiore, quod proximioribus gradibus, quicunque illi fuerint, conunque diffinata, specialis & expressa mention fieri debet. Alioquin dispensationes, declarations, ac inde confiende litera huiusmodi processus, habendi per easdem, nullius sint roboris vel momenti, & pro infidelis habeantur. Constitutionib[us] praedecessorum hujusmodi, exterisq[ue] contraria nequam obstantibus, hac sua perpetuō validitas fandionis, auctoritate Apostolica statuit & ordinavit. Sicque per quoque indices & commissarios, etiam S. R. E. Cardinales sublata eis quavis alteri judicandi & interpretandi facultate, iudicatis, & diffiniatis. Ac quicunq[ue] locus super eis a quoquam quis auctoritate scient vel ignorante atten- tari contigerit, irritum & inane dectevit.

Pius Quintus.

Declarationes Concilii Tridentini circa impedimenta cognationis spiritualium, & affinitatis ex fornicatione, quo ad matrimonium post confirmationem Concilii contraria & de cetero contrahenda.

CAP. I.

Antistitimus in Christo pater ac Dominus Pius divisa providentia Papa quintus, ad cuius notitiam per- venit, quod cum in decreto facti Concilii a Tridentini certe tantum persone enumerantur, inter quas duntaxat cognatione spirituali deinceps contrahatur, ab aliquibus revocatur in dubium, an qui ultra personas in dictis decreto enumeratis & quoquomodo cognatione spirituali ante confirmationem dicti Concilii coniuncti erant, absque dispensatione Apostolica matrimonium post dictam confirmationem contrahere potuerint, ac hodie & de cetero contrahere possint, cum ante predictam confirmationem id facere de jure minime licet.

Et insuper cum si eisdem decreta flattuatu affirmata, quae ex fornicatione contrahitur, in illis sollempniter attendi debet, qui primo vel secundo affinitatis gra- du coniunguntur, ab aliquibus pariter dubitetur. An matrimonia inter personas, quae ante confirmationem dicti Concilii tertio vel ulteriori hujusmodi a affinitatis gradu coniuncte erant, post confirmationem ejusdem Concilii absque dispensatione Apostolica contrafacta & que deinceps contrahi contigerint, dirimi debent.

Sed si in aliis ad collendum omne dubium, eos qui ante confirmationem gradim cognationem spirituali-alem contraherunt, dummodo non sive ex persona in dictis decreto enumeratis, & inter quas tantum Concordia deinceps contrahit, hanc cognationem spirituali-alem, matrimonii vinculo inter se abfici, dispensatione aliqua libere & licet copulari posse, ac matrimonia etiam post confirmationem hujusmodi; abfici dispensatione feidis Apostolice inter easjam contrahita valere, plenamq[ue] roboris firmatam obtinere. Et similiter matrimonia post confirmationem Concilii absq[ue] dispensatione Apostolica sequuntur, & que de cetero sequuntur, inter personas quae ante dictam confirmationem, affinitatem (infra tamē secundum gradum ex fornicatione provenientes) contraherant, propter hujusmodi affinitatem dirimi non debet, sed valida & efficacia existere declaravit.

a. Capit. Trid. fol. 24. de reform. matrim. b. De agnatione
Primitus vide Huguen. lib. 4. f. 100.

ANIMADVERSIO AD LECTOREM.

Iuris Pontificis liberorum is quo tractat de matrimonio ex pertinency ad conjugia brevem temper & compendiosum est, quamobrem in his septimum decrēdū respondet, quārū libet corādēm hic adforfum. Quā vero consanguinitatis & affinitatis voluntē latere incōfigare singulare regulā adēas suam Epistol. decret.

enīne editioni, ubi declaratur arbor con-
ianguentatis.

F I N I S.

2294

Idem.
Declaratio circa impedimenta cognationis spiritualium.

CAP. II.

Cum illius vicem, licet minime suffragantibus met- cis, geramus in terris, de cuius vultu prodit iudicium, & vident oculi equitatem, officii nostra debitan profi- quimur actionem, si obscuros sacrorum canonum sensus ita appetere studemus, ut pius Christi fidelium mentibus nulla dubitandi occasio relinquantur.

Sanctus Iacobus ex eo, quod in Concilio Tridentino decre- tum fuerit, cognationem spirituali inter eos tantum contrahit, qui fulcipient baptismatum & baptismum, ac baptismatum ipsum, & illius patrem & matrem, nec non baptizantem & baptismatum, baptismatique patrem & ma- trem in reliquis personis, qua ger antiquos canones oc- casione cognationis hujusmodi contrahere prohibebatur, omnem impedimentum sublatum esse videatur, adhuc tan- men ab aliquibus dubitari acceptum, an latenter impedi- mentum cognationis spirituali hujusmodi inter mar- ritum vel uxorem sufficiens, & baptismatum, necon inter maritum vel uxorem sufficiens, & patrem ac matrem baptizati vigeat, propterea quod prohibitum de u- no coniuge, de altera etiam prohibitum esse videatur.

Nos piarum mentium quieti, & matrimoniorum favo- ri, quantum ex alto nobis permittitur, confulere volentes, à praecisis verbis Concilii minime discordendum in pri- missis esse confinimus. Et propterea nullum amplius im- pedimentum ratione cognationis hujusmodi subesse de- cernimus, & declaramus, quod minima inter dictos mari- tum vel uxorem sufficiens, & baptismatum, baptizatiq[ue] patrem & matrem, & qualcumq[ue] alias personas tam ex parte sufficiens, quam baptizantis & baptizati, in dicto Concilio nominatum non expellas, matrimonium libere & licite contrahi possit, & ab omnibus iudicari debere mandamus atq[ue] statutum.

Et propterea nos nō ambiguitatem tollere, & a-

summarum tranquillitatem, ac matrimonii libertati quantum cum Deo possumus confidere volentes, & declaramus, & Apostolica auctoritate determinamus, nullum ho- die impedimentum renantere, quo minus in ulterioribus gradibus hujusmodi libere & licite matrimonium contrahendum dirimatur. adhuc tamen iuxta anti- quos canones contrahi prohibetur.

a. Ibid. cap. non placet, de conf. dist. 4. & c. quoniam, de cognat.

ibidem. in 6. c. super quibus est prefaciuntur. & i. fin. 3. q. 3. c. 1. super

c. & fere per totum, de cognat. spirit. cap. 1.

Universitäts-
BIBLIOTHEK
PADERBORN